

na schooltijd

Recensietijdschrift op Internet

Sinds 1995 geeft het Vlaams Bibliografisch Informatiecentrum Vlabin, dat onder meer de titelbeschrijvingen verzorgt in de centrale databank van de Vlaamse openbare bibliotheken, twee recensietijdschriften uit: *Leesidee*, gewijd aan boeken voor volwassenen, en voor jeugdboeken *Leesidee jeugdliteratuur*. Per jaar geven de bladen op ruim 1200 bladzijden liefst 4000 boekbesprekingen. In *Leesidee* zijn die verdeeld over de rubrieken Nederlandstalig proza, vertaald proza, poëzie, non-fictie en strips & pockets (tikje merkwaardig dit laatste). Het tijdschrift voor de jeugdboeken is ingedeeld naar leeftijds categorieën: vanaf 3 jaar, vanaf 6 jaar, 9 jaar en 12 jaar. De op zich wat droog-zakelijke kost wordt opgesierd met thematische bij-

dragen en auteursportretten. Eindredacteur Wilfried Poelmans en redactiesecretaris Jen de Groeve kondigen nu aan dat men al het materiaal kan vinden op Internet en op de website van de Vlaamse bibliotheken: <http://www.bib.Vlaanderen.be> Die vorm maakt dat de redactie wat sneller kan reageren en nu ook een maandelijks agenda over prijzen, cursussen, tentoonstellingen en lezingen opneemt. Een abonnement op *Leesidee*, dat tienmaal per jaar verschijnt, vergezeld van een register, kost BEF 2100, op *Leesidee* jeugdliteratuur BEF 900, samen krijgt u ze voor BEF 2750. Aan te vragen bij: Vlabin vzw, Coebergerstraat 35, B-2018 Antwerpen, tel. 03/248.74.18, fax 03/248.74.19. Rekeningnummer: 001-2372785-47. ■

Een nieuwe Knuvelde?

In *Taalschrift*, het steeds interessanter geworden huisorgaan van de Nederlandse Taalunie, verslaat 19de-eeuw-kenner Nop Maas de conferentie die een kleine honderd letterkundigen uit Noord en Zuid op 17 januari ll. hielden in de Eerste Kamer in Den Haag. Vraag: Is de tijd rijp voor een nieuwe geschiedenis van de Nederlandstalige literatuur? Zoals bekend negeerde Anbeek in zijn geschiedenis van zo'n vijftien jaar geleden de Vlaamse literatuur. En de geschiedenis in capita selecta die daarna onder leiding van M.A. Schenkeveld-van der Dussen in 1993 verscheen, mist de strakke historische lijn en daarmee continuïteit, én schakelde wat al te gemakkelijk een aantal prominente auteurs uit. Het was een feestelijke, maar ver-

moeiende dag daar in Den Haag, voor literatuurhistorici die elkaar in deze samenstelling nooit eerder hadden ontmoet. Tussen het taartje, met daarop in marsepein de initialen van de Taalunie, en de slotborrel werd op een manier gecommuniceerd die nogal verdragend werkte. De drang om bandopnamen te maken spoorde niet met het verlangen te brainstormen. Dagvoorzitter Arie Gelderblom (R.U. Utrecht) die met acht anderen de dag had voorbereid stelde drie thema's ter discussie: 'methodologische diversiteit', 'grenzen en geledingen van de Nederlandstalige literatuur' en 'canon en cultuurhistorische inbedding'. Over dat eerste thema had Dirk de Geest uit Leuven nogal wat te zeggen. Hij bepleitte een 'functionalistische'

Lees! van de stichting Lezen

Op 5 en 6 juni organiseerden de Stichting Lezen en de Katholieke Universiteit Brabant in Noordwijkerhout onder auspiciën van de Unesco het congres 'Creating a world of engaged readers'. Ludo Verhoeven organiseerde een en ander in samenwerking met Catherine Snow van de Harvard University. Onder de vijftien sprekers waren drie Nederlanders: Adriana Bus (over effecten van boeken lezen), Tom van der Voort (over boeken en televisie) en

Verhoeven zelf (over leesontwikkeling in verschillende bevolkingsgroepen). *Tsjip/Letteren* is benieuwd naar de resultaten van dit congres en zal hierover rapporteren. Vooralsnog kan men informeren bij dr. Robin Kayser, tel. (024) 361 62 34. Deze berichtgeving troffen wij aan in *lees! 1*, een uitgave van de stichting Lezen. Bedoeld om de aandacht te vestigen op activiteiten waarbij de stichting een rol speelt. Een folder van acht pagina's,

waarin Jan Terlouw, de voorzitter, zijn column heeft ('Opvoeding is voor 99% een kwestie van voorbeeld geven. Dus ouders, geef het voorbeeld. Lees zelf. Lees voor. Praat er over.). Waarin de beschrijving van een bijeenkomst over leesonderzoek bij alle positiefs iets heeft van: En nou écht aan de slag! En waarin een interview met VVD-europarlementariër Jessica Larive de hoofdmoot vormt. Larive heeft goed werk gedaan met haar pleidooi voor

een alfabetiseringsprogramma, dat in 1993 als Gutenbergprogramma door het Europees Parlement werd aanvaard en als doel heeft 'de toegankelijkheid van het boek te bevorderen en drempels voor de mogelijke lezer weg te halen'. Het bulletin herinnert terecht aan de Nationale Voorleesdag op 14 mei. Wederom een groot succes! ■

na schooltijd

aanpak: hoe komen literatuuropvattingen tot stand en hoe worden ze gelegitimeerd. We kennen De Geests voorkeur voor de communicatieve kant van literatuur. Hij wilde liever niet meer uitgaan van de auteurs en hun werken, maar van de literatuuropvattingen en hoe die in een bepaalde tijd in stand worden gehouden. Dat vonden anderen maar niks, of maar weinig (Annemarie Musschoot en M.A. Schenkeveld-van der Dussen), en sommigen – W. van de Berg, J. Kloek en A. Sötemann bijvoorbeeld – zagen helemaal niets in een nieuwe literatuurgeschiedenis, althans niet een nieuwe Knuvelder, in meerdere delen voor de vakman/vrouw en in één deel voor de leek.

Men leze in *Taalschrift* wat er over de grenzen en geledingen werd gezegd, ons oog bleef haken aan Maas' verslag van de derde bespreking, waarin werd nagegaan hoe een nieuwe geschiedenis met de canon en de cultuur-historische inbedding moeten omgaan. Opvallend was dat Frits van Oostrom, die met zijn Leidse mediëvistiek en zijn studies op basis van de cultuurgeschiedenis zoveel lof heeft geoogst de Leuvense Karel Porteman bijviel, toen deze betoogde dat die historische inbedding juist minder accent zou moeten krijgen, ten gunste van de thematisering van de literaire communicatie. Waarmee hij dichtbij de 'functionalistische' opvatting van De Geest uitkwam.

Met de tegenstand die Wilbert Smulders tegen een gezamenlijk Nederlands-Vlaamse geschiedenis aan de dag legde, doet het vreemd aan te lezen dat uiteindelijk de organisatoren bij monde van Greetje van den Bergh en Arie Gelderblom constateerden 'dat er voldoende draagvlak gebleken was om aan een nieuwe literatuurgeschiedenis te gaan werken. Curieus genoeg: 'geen standaardwerk, geen encyclopedie, maar een synthese die de ontwikkelingen van de afgelopen vijftig jaar reflecteert'. En men moet dit niet verkeerd lezen: het moest wel degelijk gaan om onze héle literatuur, maar dan volgens de wetenschappelijke stand van zaken van de laatste vijftig jaar. Wat kan dat in godsnaam voor een boek worden? Dat Maas een opmerking van Jozef Deleu, hoofdredacteur van *Ons Erfdeel*, met instemming citeert, kunnen we begrijpen. Doe niet zo moeilijk mensen, suggereerde deze, over de noodzaak. Die is er eenvoudig. Men wil een overzichtswerk. Leraren op school zéker. 'Het is arrogant daaraan voorbij te gaan'. Een waarheid als een koe, die heel wat deftigen in hun zak konden steken. ■ KC

Taalschrift is te krijgen bij het Algemeen Secretariaat van de Nederlandse Taalunie, Postbus 10595, 2501 HN 's-Gravenhage. Tel. (31) 070 346 95 48 Fax (31) 070 365 98 18.

Tekst in context

Voor november 1997 is het eerste deel aangekondigd van de nieuwe reeks **historische** literatuur voor het voortgezet onderwijs, *Tekst in Context*. Die reeks staat onder redactie van de Leidse mediëvisten Frits van Oostrom en Hubert Slings. Volgens de folder van de Amsterdam University Press (vraag: Prinsengracht 747-751, 1017 JX Amsterdam, tel (31) 020 420 0050, fax (31) 020 420 3214, e-mail aup@aup.uva.nl) is dit de eerste reeks waarbij de resultaten van decennia wetenschappelijk onderzoek volgens de eisen van de moderne didactiek aan de leerling gepresenteerd worden. Dat houdt hier in dat er naast de vertrouwde inzichten ook aandacht is voor historisch-sociologische vragen als 'Geloofden de oorspronkelijke luisteraars dat Elegasts toverkruiddje werkte? Hoe sympathiek werd Reinaert eigenlijk gevonden?'. Verder dat de deeltjes zowel de oorspronkelijke tekst als een moderne vertaling bevatten, en voorzien zijn van kleurenafbeeldingen, dat ze niet volgens het oude stramien van inleiding, teksteditie en annotaties zijn opgebouwd maar in een functionele, afwisseling van verhaal, toelichting en terzijdes. Uiteraard mikken de redacteurs op de tweede fase en hebben zij de intentie boekjes af te leveren die zowel klassikaal als individueel, en zowel in havo als vwo gedeeltelijk én integraal gebruikt

kunnen worden. Wie wil kan op deze wijze, om te beginnen, vrijblijvend kennis maken met *Karel en Elegast*, Jacob van Maerlant en *Reinaert de Vos*, of mikken op uiteindelijke toetsing met behulp van vragen en opdrachten op verschillende niveaus.

Als je het concept van het eerst te verschijnen deel inkijkt – en wij mochten dat doen – zie je dat de initiatiefnemers hun beloften waarmaken. Informatie wordt, na een inleiding over de opzet van het boekje, tussen de tekst door aangeboden in helder Nederlands, over allerlei facetten die door het verhaal worden opgeroepen. Om en om is er dan een hoofdstuk verhaal met kleine toelichtingen en een verdiepende beschouwing. Zo geeft hoofdstuk 1, Een koning op dievenpad, het verhaal van vers 1 tot 192, en hoofdstuk 2 gaat in op het wonderlijke fenomeen van Karel als literaire hoofdfiguur. Andere tussenhoofdstukken gaan over literatuurbeleving in de middeleeuwen, waarheid en fictie toentertijd en de ontwikkeling van de literatuur als zodanig. Dit boekje sluit af met vragen en opdrachten, de meeste gerelateerd aan tekst en toelichting, sommige uitnodigend tot productief-creatief werken. Wij kijken naar deze serie uit. Een verfrissing na de Zwolse Drukken en Herdrukken! ■ KC

AGENDA

Kunst in beweging: Vergelijkende Kunstwetenschap

Op 17 september 1997 organiseert de vakgroep Algemene Kunstwetenschappen van de Katholieke Universiteit Nijmegen het congres *Kunst in Beweging*, met als ondertitel 'Hedendaagse kunsten in vergelijkend perspectief'. Vijf kunsten die in CKV1 zo'n belangrijke rol gaan spelen rond de letters VKW (Vergelijkende Kunst – Wetenschap) worden gegroepeerd. Dit is het studieprogramma dat vorig jaar in Nijmegen van start is gegaan als bovenbouwprogramma 'Opleiding Letteren'.

Uit de folder citeren we: 'Het digitale tijdperk met zijn nieuwe media daagt de traditionele kunsten uit en beïnvloedt het creatieve proces als ook de receptie van de kunst. Deze veranderingen vinden hun weer-slag in het kunstonderwijs. Niet alleen in de kunsten zelf, maar ook in de benadering ervan zien wij dat traditionele grenzen doorbroken worden. (...) Muziek, theater, film, literatuur en beeldende kunst leveren het materiaal waartussen, binnen de studie Vergelijkende Kunstwetenschap dwarsverbindingen worden aangebracht. Op het congres *Kunst in beweging* staat binnen dit kader de vraag centraal, hoe de nieuwe ontwikkelingen binnen de kunsten vorm hebben gekregen'.

Het programma van *Kunst in beweging* bestaat uit lezingen en discussies, met als onderwerpen: beeldend theater, digitale kunst, de esthetica van de zichtbaarheid in de hedendaagse literatuur, het lichaam als kunstwerk, de muziek van Louis Andriessen en de samenhang van de kunsten in het onderwijs. Sprekers zijn onder meer Etty Mulder, Joost Raessens, Jacques de Vroomen, Margret Brüggmann en Wam de Moor.

De samenhang met CKV1 is evident. Met de kanttekening dat het hier niet om organisatorische maar om inhoudelijke vergelijkingspunten tussen de kunsten zal gaan.

Onderwerp: Conferentie 'Kunst in beweging'.

Tijdstip: 17 september van 9.30 tot 17.00 uur, K.U. Nijmegen.

Kosten: NLG 50,- (studenten NLG 15,-), inclusief lunch en drankjes.

Info: Aanmelden voor 15 augustus bij het congressecretariaat: K.U. Nijmegen

Vakgroep Algemene Kunstwetenschappen

t.a.v. Márgitka van Woerkom

Erasmusplein 1, kamer 8.11

6525 HT Nijmegen.

Tel. (024) 361 55 43, fax (024) 361 59 39.

Gironummer K.U. Nijmegen,

Faculteit der Letteren: 2333985,

projectnummer 23/8150 onder vermelding van

'Kunst in beweging'.